

KÁVÉESOK LAPJA

X. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

11. szám

Kiadó és laptulajdonos:
A Budapesti Kávésok Ipartestülete

Felölös szerkesztő:
Dr. Havas Nándor

Szerkesztő:
A Budapesti Kávésok Ipartestületének
sajtóbizottsága.

A lapot a Budapesti Kávésok Ipartestületének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják.
Előfizetési díj: Egy félévre 8.— pengő, egész évre 16.— pengő

Regjelenik:
minden hó 1-én és 15-én

Szerkesztőség: Budapest, VIII. József körút, 38., 1. em. 5. Telefon József 321—05. Kiadóhivatal: Budapest VIII., Rökk Szilárd u. 31. — Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig. —

Quo vadimus?

Hová, merre megyünk? Hová és milyen irányba terelődik a sok évszázados múltú budapesti kávéipar, illetőleg a kávéházak fejlődési iránya? Leromlás-e az, ami a szemünk előtt lefolyik, vagy átalakulás valami új irányba, melynek még csak nyomai ködlenek, a végső kifejlés azonban még ismeretlen?

Higyük, hogy csak az átalakulás folyamata pereg le szemünk előtt Budapest kávéházi életében és hogy az egyéni tragédiák lezámításával maga a kávéház, ha átalakulva is, újjá kialakult új formákban fogja tovább élni évszázados életét.

Ha a régi, újabb és legújabb kávéháztípusokat megvizsgáljuk, szakadatlan átmenet fűzi egy sorba a kávéház formáit. E sorozatban az egyik oldal legszélén áll a csendes, zenétlen, újságolvasók, tudósok, írók, művészek, polgári társaságok által látogatott kávéházi típus. Ez a franciák által is „Bécsi Kávéháznak” nevezett „Café Viennois” típusa. Ez erősen keleties típusú, mert hosszú ott tartózkodásra berendezett forma, de kultúrát, sok lapot nyújt: ez benne az európaiasság: a bécsiség és budapestiesség.

Mellette áll a nappal ugyanilyen életű, éjjel azonban cigányzenére berendezkedő zenés kávéház. Ez magyar kávéházi forma. Ennek nagyvilágibb, nyugateurópaiabb formája a modern énekes-zenés kávéház, mely az 1820-as években kialakuló párisi Café Concertek, a nagyvilági zenés adó helyek és a Café Chantant-ok, az énekes zenés kávéházak és a színesi produkciókat adó Café Spectacle-ok felé simul. A Café Spectacle válfaja az, amit az 1840-es évek óta Orpheum, Varietés, Gaiété néven neveztek. Ezek színpadias, táncelőadásos helyek. Ezeknek válfaja a nagyvilági Café de Danse, ahol maga a közönség is táncol. A Café de Danse nagyarányú, de már félvilági elemeket is befogadó, később Casino, Jardin d'Hiver, Téli kert, Elysée nevű kávéházi formái. Régóta élő francia kávéházi forma az úgynevezett „Angol kávéház”, a sok „Café Anglais”, ezek hideg Buffet-t, főleg sört és szeszes italokat adtak. Ezekből alakult ki a 18. század végén az úgynevezett Café Restaurant, mely például Párisban reggel reggelizőhely, délelőtt terített asztalos Déjeunerhely, délután feketekávézó polgári hely, hatórától kezdve Diner-hely. Az úgynevezett Angol Kávéházból repedt le az angol-amerikai „Korlátos hely” a „Bar”, mely eredetileg álló italozóhelyt jelent, a fal melletti korlátra könyöklő ivóhely. Később nyer magas „Bar-székeket”, még később folyik össze a Café Concert és Café Danse formáival s lesz a mai értelemben lett Bar. E francia formák mellett máig élnek az úgynevezett Olasz kávéházak, melyek a cukrászda és kávéház átmeneti formái. Ez a Café Conditoirei típusa, melyet főleg Berlin fejlesztett ki, mint a neve is mutatja, mert a Conditoirei berlinies habaréknyelvű alkotású elnevezés. Ebből alakult ki a német kikötővárosok matrózkávéháza határsa alatt, az a fantasztikus fényhatásokkal, forgó üvegtáncpályával, barlangok, műpaesztanyák, Pokol (a párisi L'Enfer, a Caveau des Morts) éjjeli mulatóhelyszerű, francia élőképek utánzásával berendezett forma, mely a régi olasz Barlangkávéházak, a Grotta-k és Caveau-k formája. Ide tartozik a pincéhelyiséget jelentő olasz-francia Taverna-Taverna formák is. Az angol-amerikai Bar forma zenétlen, rövid tartózkodásra, egy reggeli vagy uzsonna vagy némi hideg étel elfogyasz-

tására berendezett olasz eredetű. Párisban tovább alakított Bistrot. Az eredetileg borsapaszéket jelentő Tabarin és a sörpaszéket jelentő Cabaret kiskoremai formájából az 1890-es években alakult ki a zenés, énekes, színpadias, előkelő kirodalmi, kisczenei formákat, főleg a finomabb irodalmi humort művelő, Café Restaurant-os újkeletű Cabaret-forma. Ez müncheni és bécsi közvetítéstől alakult ki pesti veretű kabaréra. Különleges francia forma az úgynevezett „Kis Kávéház”, Petit Café: a kávémérés s a bécsies kávéház közötti kispolgári forma. Keleties, rövid fogyasztásra berendezett forma az úgynevezett Török Kávéház, mely keleties édességeket és keleti módon főtt kávét ad. Francia forma a Crémérie: a mi tejívónknak felel meg. Angol-amerikai forma a Tea-Room, a Teaház: húsos kenyéret (Sandwich, Stolle) és teát adó, futó fogyasztású előkelő helyek. Keleties és olasz és francia földön tovább alakított forma a rendszeren viziparton, tóparton levő Kioszk: ezek nyári sétatéri zenés kávéházak. Ujabb jelentkeznek a fürdőmedencék szélén terrasza helyezett „Strandkávéházak”. Kártyázó kaszinószerűek a Kártyaszalonok, melyek lassan lepednek a nagy hotelek és nagy kávéházak külön szobáiból és a régi Játékházak, illetőleg az amerikai Saloon-ok felé hajlanak.

Hol állapodik meg a budapesti kávéház e sok forma, sok átmenet között? Hogyan állapodik meg a helyi kereslet, egyéni ötlet, köz-szükséglet, társadalmi osztályok emelkedése és bukása, keresetviszonyok javulása és romlása, életformák divata szerint a régen egyseges nagy csoportokba osztható, ma kavargó, vajdudó forgatagban szédülő, a maga új útjait kereső, régi formáit menteni akaró budapesti kávéházi élet: nem lehet tudni.

Az élni akarás ösztöne, a kezdeményezés lendülete kell, hogy fűtse a budapesti kávéházakat. Optimizmus: ez sokszor szép és sokszor keveset mondó szó, de élni kell, ez az élet parancsa. Tragédiák és emelkedések, bukások és újjászületések között halad az élet. A résen álló, nyitott szemű kávévész talán elizogodik a régi formák eme újjáértékelődése zűrzavarában — e bibliai szóval élve: tohu-va-bohu-ban, — a társadalom és a gazdasági élet szemünk előtt legördülő nagy színjátéka során. „Qui vivra, verra!” — „aki megéli, meglátja majd!” — mondja a régi olasz szólás. Hiszünk, hogy az átalakulás az 1630-óta élő pest-budai Kávéházak és az 1730-óta szervezkedő, az 1790-es években kialakuló Kávétestület életében csak a megpróbáltatás egy korszaka, az európai leromlás és a megcsontított Ország magyar bajai okozta átmeneti tünet, melyből iparunk is új életre fog egyszer ébredni.

Előljárási ülés

— 1934 május 24. —

A Budapesti Kávésok Ipartestületének május havi előljárási ülését Mészáros Győző elnök távollétében Gál Arnold alelnök vezette.

Az ülésen megjelentek névsora a következők: Gál Arnold alelnök, Dr. Hügel Jenő iparh. biztos, Dr. Strausz Vilmos alelnök, Böhm Ferenc, Grosz Ödön, Katona István, Klauber József, Lissauer Gyula, Ottó Dezső, Tarján Vilmos, Freiwirth Jenő, Weingruber Ignác előljárási tagok, Stein Sándor számvizsgáló, Bandl József, az ipartestületi szék elnöke, Dr. Havas Nándor főjegyző.

Gál Arnold alelnök az ülést megnyitva üd-

vözölte a megjelenteket és bejelentette, hogy Mészáros Győző elnök néhány napi pihenésre a fővárosból elutazott. Majd bejelentette, hogy Szabó Samu alelnök, Horti Károly, Bauer György, Szűsz Károly és Kraszner Menyhért elmaradásukat kimentették. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Klauber József és Lissauer Gyula előljárási tagokat kérte fel.

Az 1934 április 26-án tartott előljárási ülés jegyzőkönyve bemutatott és helyben hagyatott.

Főjegyző bejelenti, hogy a legutóbbi előljárási ülés óta iparendélyt nyertek és bekebelezettek: Markovits M. Lajosné (Kosuth), Palatinus Park Rt. (Margitsziget), Glaser Lajos (Brioni), Szalay István (Szalay), ifj. Poók Endre (Svábhegyi nagyszálló). Üzletét megszüntette: Buzi Ferenc (Olympia), Klein Menyhért (Műcsarnok) cégét Klein és Fischerre változtatta. A bejelentések tudomásul vétettek.

Jungfer József az Országos Iparegyesület alelnökének elhunytá alkalmából testületünk részvétét fejezte ki, mit az Országos Iparegyesület megköszönt. Sajnálattal vétetett tudomásul.

Főjegyző jelenti, hogy a kiadandó Kávéipar Történetére eddig a társadalom legelőkelőbb köreiből már 65 megrendelés érkezett. A testület elnöksége körlevélben kérte fel a kartársakat arra, hogy ezt az értékes munkát rendeljék meg.

Alelnök a felhívást az összes tagok figyelmébe ajánlja.

A Nemzetközi Vásár alkalmából ipartestületünk, mint más években is a zenélési zóra meghosszabbítását kérte. A belügyminiszter úr a kérelemre oly módon döntött, hogy megengedte azt, hogy a zóra engedélyek — tekintet nélkül azok megengedett havonkénti számára — a vásár tartama alatt korlátlanul igénybevehetők, de a fennálló engedélydíjak

Nem szakad el többé a ponyvája!

Legmodernebb szerkezetű, gyorsjárata géppel működő, vászontartó-kosártó nélküli

napellenzőket

rendeljen csakis

KORÁNYI és FRÖHLICH
napellenző és redőnygyárban
BUDAPEST, KISFALUDY U. 5. Tel. 32-3-76, 45-9-86.

A nívó

emelkedik,
a vendég
megelégedett:

MEINL

csomagolt,
tízennyolc-féle

dessertje

emeli a kávéház nívóját,
emeli a kávéház forgalmát!

Meinl-minőség!

MEINL GYULA R. T.

budapesti csokoládégyára

VII., István-út 23. Tel.: 31-4-04, 31-4-35.

Gázvilágítás- és rechaud-karbantartást vállalok
havi bérletben!

Csutor József Budapest, I., Fehér Sas u. 2.
I., Áttila körút 43.

**Budapesti Központi Általános
Tejcsarnok Részv.-Társ**
VII., Rottenbiller ucca 31.

Telefon: 462-63, 462-64,
462-65, 323-07,
338-91 346-68, 350-16.
Sürgőnycim: „Köztejj Budapest”

A főváros kávéháza, szállodái és kávé-
méréseinek szállítója. Tojás-osztály.

Mocnik-mustár legyen minden asztalon!

lefizetése mellett. Ugyanekkor azonban a vendéglőknek éjféltől 4 óráig díjmentes nyitvatartást engedélyezett. Minthogy eddig az ily kivételes meghosszabbított díjmentesen adhatta meg, ez a megváltozott gyakorlat iparunkra sérelmes és a közeledő Szt. István-napi ünnepek alkalmából annak orvoslását és megváltoztatását fogjuk kérlelni.

Lissauer Gyula reámutat, hogy a kávésipar a téves rendelkezések áldozata. A gazdasági helyzet rossz, de emellett a helytelen rendelkezések is nyomják az ipart. Békében a vendéglők 1 órakor zártak, most 2 óra a záróra. A vásár idején jóformán vendéget sem látunk, mert a vendéglők 4 óráig álltak a közönség rendelkezésére. Egyforma elbánást kérünk, ha a vendéglők nyitva tarthatnak egész éjjel, mi erre az időre korlátlan italmérését kérünk. Szóvateszi a kávémérésekben és kisebb koresmákban folytatott kártyajátékokat, ahol vigalmiadót sem fizetnek, a hatóságok pedig nem törődnek velük.

Főjegyző felvilágosításként megjegyzi, hogy a zárórakérdés a belügyminiszter, az italmérés ügye a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozik és így a két kérdés egymással összefüggésbe nem hozható. Ami a kávémérések és koresmák kártyáztatását illeti, konkrét adatok közlését kéri, hogy azokat az illetékes hatóságok elé terjeszthessük.

Dr. Strausz Vilmos igazat ad felszólalónak abban, hogy a válság okainak egy része a téves rendelkezésekben van. Sajnos a hatóságok a kávéipart félreismerik, azt hiszik most is, hogy a kávéházak a jótét megtestesítői és igen jól jövedelmező üzletek. Az ipartestület elnöksége ezeket a kérdéseket állandóan napirenden tartja, de nem jöhet olyan kérről, hogy a hatóságok elé, amelynek teljesítésére kilátás nincsen. Tiltakozásunkat fejezzük az egyenlőtlen elbírálás miatt.

Grosz Ödön hozzászólása után az előjáróság a jelentést tudomásul vette.

A zeneeladási díjak ügyében kartársaink kifogásolták, hogy az egyes zenezárórahosszabbítási kérelmeket előzetesen a zeneszerzők szövetségével kell láttatni, illetőleg az engedélyeket a rendőrség csak akkor adja ki, ha az előadási díjak befizetése igazolatott. Minthogy itt magánjogi alapról származó követelések behajtásáról van szó, méltánytalan, hogy ez hatósági eljárás keretében történjen. Az ipartestület elnöksége előterjesztésben kérte az érvényben levő belügyminiszteri rendelet módosítását.

Dr. Strausz Vilmos felvilágosító megjegyzései után az előjáróság elnök intézkedését helyesléssel veszi tudomásul.

Az ipartestületi munkaközvetítő április havi tevékenységi kimutatása, megjegyzés nélkül irattárba helyeztetett.

A borralvalórendszer megszüntetése ügyében főjegyző közli, hogy a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium felhívására az ipartestület elnöksége újabb, részletes felterjesztésben fejtegette ki iparunk változatlan álláspontját és megeafolta azokat az állításokat, amelyeket egyik érdekelté a minisztérium elől terjesztett. Majd jelentést tett azokról az eseményekről és kísérletekről, amelyek az utóbbi napokban ezirányban történtek.

A Nemzetközi Vásár területén egy borralvalómentes kávéház felállítását hirdették. Minthogy a vásárt szervező kereskedelmi és iparkamara ipartestületünk állásfoglalását magáévá tette, összeférhetetlenek tartottuk, hogy a vásár ilyen propagandás kísérletek színhelye legyen. Ez ügyben úgy a vendéglői és kávéházi üzemeket bérli céghez, valamint a kereskedelmi és iparkamara elnökhöz fordultunk. Ismerteti a vonatkozó levelezést és a beérkezett válaszokat.

Ugyancsak ismerteti a Palatinus Park Rt. margitszigeti üzemenben történteket, ahol szálalékos rendszerrel nyitottak, de kénytelenek voltak azt úgy az üzem lebonyolításának nehezítésére való tekintettel, mint a személyzet kívánságára két nap mulva megszüntetni.

Az előjáróság a közléseket érdeklődéssel

hallgatta meg és az elnök intézkedéseire és eljárásaihoz helyesléssel járult hozzá.

A játékkártyák nyilvántartása és ellenőrzése tárgyában kiadott rendelkezéseket és azok előzményeit főjegyző ismertette. Az elnökség ebben az ügyben a pénzügyigazgatóságnál, valamint a pénzügyminisztériumban eljár, ahol reámutatott a pénzügyi közegek eljárásának helytelen voltára. Az ügyben megnyugtató választ kaptunk, melyet körlevélben hoztunk kartársaink tudomására. A helyzet ma az, hogy a kártyákról nyilvántartást kell vezetni és a kártyákat — még a hasznavehetetleneket is meg kell őrizni.

Tarján Vilmos a legsúlyosabb dolognak tartja, hogy a vendég által magával hozott kártyákért is a kávé felelős. Mi lesz a bridge szalonok kártyáival.

Katona István közli, hogy neki azt mondták, hogy ezeket is fel kell venni a nyilvántartásba és ezért a kávé felel.

Klauber József, Freiwirth Jenő, Dr. Strausz Vilmos hozzászólása után az előjáróság a jelentést tudomásul vette.

Az Országos Magyar Zenészsövetség tagjainak működési engedélyei tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet intézkedéseit körlevélben közöltük a testület tagjaival.

Alelnök arra való tekintettel, hogy a működési engedélyekre vonatkozó rendelkezések betartásáért a zenélőt is felelős, az érdekelteket a rendelet betartására hívja fel.

Freiwirth Jenő hivatkozik, hogy a kávé felett mindig ott függ a Damokles kardja. Tartozunk ellenőrizni a zenészek működési engedélyit, holott ehhez a kávésnak semmi köze.

Weingruber Ignác arra való tekintettel, hogy a kávé rendszerint csak a zenekörzettel szerződik, a felelősség az engedélyekért csak a vezetőt terheli. A kávésnak semmi köze, hogy a tagnak van-e működési engedélye, vagy sem?

Freiwirth Jenő: Ma már a zenész forgalmi adójáért is a kávé tesz felelősé.

Dr. Strausz Vilmos: A zenekérdésben sok a tisztázatlan kérdés. Ép most tárgyalunk a Zenészsövetséggel és ezekre a körülményekre figyelemmel leszünk.

Freiwirth Jenő kéri, hogy a kávést ne tegyék ezekért a dolgokért felelőssé.

Tarján Vilmos hozzászólása után az előjáróság arra kéri az elnökséget, hogy ezeket a kérdéseket tartsa állandóan napirenden.

A kereskedelmi és iparkamarában a tejrrendelet újabb módosítása tárgyában megtartott értekezlet alkalmával a testület képviselője a tejforgalom felszabadítását kérte. Helyesléssel vétetett tudomásul.

Egy elszegényedett ipartestületi tag kérelmére az előjáróság folyó év végéig havonként 25 pengő segélyt utalt ki.

Bemutattott a szakiskola igazgatójának jelentése, mely szerint sokhelyen 18 éven aluli fiatalok tanoncszerződés nélkül foglalkoztatnak. Minthogy ez az eljárás törvénybe ütközik, igazgató a testület intézkedését kérte. Az előjáróság kimondotta, hogy a kartársakat körlevélben figyelmezteti a törvényi intézkedéseire és felhívja őket, hogy az ilyképpen alkalmazott fiatalokat haladéktalanul szerződtesse le a testület irodájában.

A napirend pontjai ezzel letárgyaltattak és alelnök az ülést berekesztette.

Ha **TÜKÖR** kell, **WAGNER**-t keresse fel Budapest, VII. Szövetség ucca 6. sz. Telefon: 45-340. Üvegszülő- és tükrörbitételep.

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden színben a legolcsóbb árban készíti **KRONEMER DÁVID** márványipari üzeme. Budapest, X. Kőbányai ut 39. (Hungária körút sarok.) Telefon: 37-8-69

Borpalota Rt.

Budapest, VI., Király ucca 26.

Telefonok: 14-04 és 18-44.

Ajánlja kiváló minőségű márkás faborait palackozva és hordótételben.

KOLÉNYI KORNÉL

konzervgyár, Budapest
Cég alapítva 1879. Telefon: 32-3-00.
JAMJEI ELSŐRANGUAK!

Kajsziabarak-iz minőségben felülmúlhatatlan!

Kapható:
Budapesti Kávésok Aruforgalmi Rt.
Budapest, VIII., József krt. 38. Tel: 39-277.

A pesti, budai és óbudai kávésipar és kávéházak története 1630—1930.

Ezévi közgyűlésünk, mint tagtársaink még biztonnal emlékeznek, egyhangúlag elhatározta, hogy iparunk immár több mint kétszázötvenéves történetét megírattja és kiadja. Bevilaga Borsody Béla dr és Mazsári Béla dr történetírók a több mint két éven át összegyűjtött, eddig legnagyobb részét ismeretlen levéltári és egykorú hazai és külföldi irodalmi anyag feldolgozásával és sajtó alá rendezésével annyira előrehaladtak, hogy a munka rövidesen sajtó alá kerülhet. Az elnökség erre való tekintettel levélileg megkereste a hivatali, társadalmi, irodalmi, művészeti, tudományos, közgazdasági, kereskedelmi és ipari élet vezető egyéniségeit és testületeit, hogy előzetes reléléseikkel tegyék lehetővé a könyv kiadását.

E felhívások széles körben találtak visszhangra s nagy érdeklődés mutatkozik mindentől ipartörténeti könyvünk iránt. Az eddig beérkezett rendelkezések közt szerepel az Assuraczió Generali, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, a Budapesti Gyógyszerésztestület, a Francois Pezsgőgyár, az Ipartestületek Orsz. Központja, az IBUSZ, az Iparművészeti Múzeum, a Képviselőházi Könyvtár, a Magyar Cukorgyárosok Orsz. Egyesülete, a Magyar Serfőzők Egyesülete, a Magyar Szövegírók és Zeneszerzők Egyesülete, a Magyar Nemzeti Bank, a Műemlékek Orsz. Bizottsága, a Néprajzi Múzeum, az Országos Iparegyesület, Patnik Nándor és Fiai, a Püspöki Uradalmi Borpince, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a Törley Pezsgőgyár, a Társadalomegészségügyi Intézet és Múzeum stb. stb.

Látván e nagy érdeklődést a közelét minden teréről, nem mulasztottuk el felhívni tagtársaink figyelmét a közelmúltban ezügyben hozott intézet körlevél értelmében arra, hogy e munka alkalmas magyar polgári öntudatunk erősítésére és arra, hogy elterjessze a köztudatban mindazt, amit a társadalmi, irodalmi, művészeti, közgazdasági élet a fővárosa kávéházainak köszönhet, tehát ennél fogva erkölcsi kötelesség, hogy ipartestületünk minden egyes tagja e munkát legalább egy példányban megrendelje.

Az óbudai „zsidó kávéházak”

A budapesti — vagy hogy pontosabban fejezzük ki magunkat pesti, budai és óbudai — Kávéházak rendkívül érdekes, magyar jogtörténeti különöséget alkotó történetének egyik legérdekesebb fejezete az óbudai „Zsidó Kávéházak” jogtörténeti helyzete. E kávéházak nemcsak azért voltak „Zsidó Kávéházak”, mert vendégeik nagyobb tömege zsidó volt, hanem azért, mert kávéjogaikat az óbudai Zsidó Község Tanácsa, illetőleg Zsidó-bírája, mint önálló jogterületi Magisztrátus adományozta.

Óbuda zsidói 1739 szeptember 29-én szabályos adólevélben adták el magukat zsi-

Kártyatisztítás

legszebben legolcsóbban: özv. Brunner Lipótné, Budapest, VII., Dohány u. 80. I. em. Telefonhívó: 44-4-19.

Kávésok, vendéglősök, penziósok és nyaralók figyelmébe:

zománc főzőedény 1 litertől 100-ig
aluminium főzőedény 1 litertől 100-ig
és mindenféle hitelesített és egyéb éttermi felszerelések legolcsóbb árban a

VILÁG EDÉNYARUHAZBAN
Budapest, VIII., Népszínház u. 29. Telefon: 44-6-19.

Ifj. Grünwald Mór Ferenc József rak part 8
Telefon: 84-3-39. — Üveg és porcellán.

Budapesti Jégárúsító Rt.

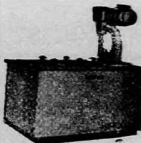
VI, Jász ucca 100. Tel.: 920-04.
Szállít minden mennyiségben vidékre is műjeget

ALAPITTATOTT 1885. ÉVBEN

HENNEFELD Jégszekerénygyár

Jégszekerények, sörkimerőkészülékek, elektromos hűtőkészülékek
elektromos fagylalkészítógépek és konzervátorok.

Budapest, Ó-utca 6. Telef.: 11-4-29.

Jó forgalom + tisztes haszon = Franck pöttyké!

**Pálpusztai sajt,
Heller doboz emmenthali, Derby sajt**
Kávéházakban
nélküldözhetően

dójjobbágyúl a Zichy Péter eszászári királyi kamarás, királyi főtétekfogósmester özvegyének, Berényi Zsuzsánna grófnőnek. Ezáltal „védtett zsidók” lettek úgynevezett „Schutzjuden”-k. 1771 január 12-én mikor már az udvari kamara a komáromi Zichy uradalom részét alkotó Óbudát régebben visszaváltotta és Koronauradalomá tette: a zsidóság teklelevelében („Grundbrief”) adja el magát közvetlenül királyi védtett zsidónak, vagyis „királyi zsidó”-nak, „koronazsidónak.” A koronauradalom mint földesúr. a földesúri jogokat átruházta az ugyanakkor megszervezett Ónálló Zsidó Községnek. Ez szabályszerű mezővárosi joghatóság lesz: van Zsidóbírája, „Huzonnégves” belső tanácsa, „Hatvanas” külsőtanácsa, drabantja, derese, börtöne.

Természetes, hogy a királyi jog, a Jas Regale tartozékául tekintett kávéfőző jogot is a Zsidóbíró adja, mert a Zsidóközség maga is „Földesúr.” A kávéfőző bérletet a Zsidóközség éppen úgy jótékonyági alapja javára értékesíti, mint Pest és Buda városa a serfőzőjogot. Mivel pedig a Zsidóközség közjótékonyági szociális intézménye, 18. századi „OTT”-ja, az aggodat, betegeket, öregeket, árvákat gyámolító, halottakat temető Szent Testvérség, a Szentesi Céh, a keresztény temetkező Kalandás Céhek zsidó megfelelője, az óbudai „Chevra Kadisa”: logikus dolog, hogy a „Kávésgarast”, a kávéfőzőt kivetteti díjat a Chevra Kadisa kapja. Csak úgy, mint a 18. századi pesti vagy budai polgári kávéfőzőjogot a pesti Ispótyalos Fundus-nak fizeti az akkori kávé. Itt nincs tehát jogi különbség zsidó vagy nem zsidó földesúri jog között.

Az 1800-as évek eleje óta máig az óbudai Chevra Kadisa házában áll a legrégebb óbudai Zsidó Kávéház cégére az „Arany Mókus” volt, mert a Mókus utca, melyben a kávéház máig áll, a Berényi grófi család címermókusa. A kávéházat „Nagy Casino”-nak nevezték. E Casino volt az óbudai „Lloyd”, szabályszerű kereskedői Börze. Ezért lett a kávéház neve később Casino kávéház. Ma a kávéház Fenyő kávéház. (Gálósi Soma úr és a Chevra Kadisa titkárságának szíves közlései.) Máig ősi helyén áll. Nagytermének falából apró fülkék nyílnak. Ezek a régi kávéházak külön szobái, nem „szeparé” jellegűek voltak, hanem a különböző kereskedői szakmák fülkéi. Éppen úgy, mint a hamburgi tőzsdén, ahol a kávé, prém vagy fűszerszakma tőzsdéi emberei mind külön szobákban tárgyaltak.

A kávéház tipikus ősi borkávéház volt. Részletesen ír róla dr Bevilacqua Borsody Béla és Mazsary Béla dr rövidesen sajtó alá kerülő nagyméretű munkája, a Pestbudai kávésmesterség története: 1630—1930.

SZENT ISTVÁN CSALÁDI SÖR

1 1/2 literes zárt palackokban

Kőbányai Polgári Serfőzde

gyártmánya

HIVATALOS RÉSZ

Körlevél.

Tisztelt kartársak!

Tudomásunkra jutott, hogy egyes kávéházakban 18 évet be nem töltött fiatalok egyének vannak különböző — az üzem keretébe tartozó — munkákra alkalmazva.

Minthogy az 1922. évi XII. tc. 78. §-a értelmében képesítéshez kötött iparokban gyermekeket és fiatalokat mindaddig, amíg a segédlevelet meg nem szerezte, csak tanoncszerződés alapján szabad foglalkoztatni, felhívjuk a kartársakat, hogy haladéktalanul jelentsek be, hogy van-e üzletükben ily szerződés nélküli fiatalok alkalmazva és ha igen, gondoskodjanak arról, hogy azok gyámjaival a tanoncszerződés megkötéséig.

A hatóságok újabban a törvény e pontjának betartását szigorúan ellenőrzik és az ilyen a törvénybeiktözött eseteket szigorúan büntetik. Mindenki saját érdekét szolgálja, ha e felhívásunknak pontosan megfelel.

Budapest, 1934 május 30.

Kartársi üdvözléttel:

Dr Havas Nándor sk., Mészáros Győző sk.,
főjegyző. elnök.

H I R E K

MIRŐL NE FELEDKEZZEK MEG?

Június 5-ig megfizetendő a második nevezévi lakbér második részlete.

Június 5-ig megfizetendő a nem átalányozott és nem zenés kávéházak vígjalmi adója.

Június 10-ig tartoznak az adóközség tagjai június havi fényüzési és forgalmi átalányukat megfizetni.

Június 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközségnek.

Június 18-án délelőtt 12 órakor az ipartestületi tanoncskola évvizsgája.

Június 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vígjalmi adója.

Június 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti-, külön- és rokkantellátási adó.

Személyi hír. Mészáros Győző ipartestületi elnök néhány napi pihenésre a fővárosból elutazott. Távolléte alatt az ipartestület ügyeit Gál Arnold alelnök vezeti.

Gundel Károly: A vendéglátás művészete.

Budapest, 1934. (Gasztronómiai könyvtár I. kötet.) Magyar gasztronómiai és szakácságtörténelmi irodalmunk gazdagodását jelenti ez a különben megírt kötet, mely ugyan a hagyományos és stílusos vendéglátó formák kitűnő vezérkönyve, de a magyar kávésság múltját is érdekli, hiszen 18. századi pesti-budai kávéházak között is sorozatosan találjuk meg a volt fejedelmi és főúri szakácsokat. A régi kávéházak már az 1790-es évek végén rendszeresen alkalmaznak süttő szakácsokat, a világhírű Márványos kávéház, az Angol királyné elődje 1795-ben már színházi Petit Diner-t ad, főúri konyháink cukrászai egyúttal kávéfőzők is és gyümölcsbefőzők is, mint a Magyar Szakácsok Köre régi mesteroklevelei igazolják. A Magyar Szakácsok Köre érdekes munkát végez, mikor a vendéglátás művészetéről megjelent művel vezető be sorozatos kiadványait. Gundel Károly azon kevesek egyike, aki a szakirodalom jelentőségét felismerve, annak lelkes, szorgalmas munkása, valóban ékes tollal, dús szakmai tapasztalatait egybegyűjtve, írta meg a könyvet. A munkát, mely nemcsak a szakembernek, hanem a nagyközönségnek is érdekes olvasmány lesz, legmeglegbben ajánljuk kartársaink figyelmébe.

Meghibás. Szemerényi István úr, ipartestületünk egykori titkára munkatársi minőségben lapunk kötelékébe lépett. — Szeme-

rényi úr, aki Némai Antalnak, iparunk egykori nagynevé vezetőjének munkatársa volt, a lap és kartársaink, valamint a lap hirdetői közötti kapcsolatot van hivatva ápolni. Felkérjük kartársainkat, hogy fogadják őt szívesen és munkájában támogassák. — Egyben felkérjük kartársainkat, hogy lapunkat — úgy mint a többi szaklapokat — helyiségükben bocsássák vendégeik rendelkezésére, tegyék rámba, hogy ily módon a nagyközönség is megismerje iparunk sokszor félreismert helyzetét.

Beadvány a kávéházi éneklés ügyében. Újabban szokássá vált, hogy a kávéházak énekeseket foglalkoztatnak. Ez énekesek alkalmazása a főkapitányság által kiadott jumbo-engedélyektől van függővé téve. Jelenleg az a helyzet, hogy egy kávéházban csak egy énekes számára adnak ilyen engedélyt. Minthogy előfordult az, hogy több ilyen énekes kívántak kartársaink alkalmazni, ami a fennálló szabályokba ütközött, ipartestületünk elnöksége azzal a kéréssel fordult a m. kir. belügyminisztériumhoz, hogy a vonatkozó rendeletek átdolgozása alkalmából több ilyen énekes alkalmazása engedtesse meg.

Hungária szálló lett a szegedi Kassból. A tavaly bezárt szegedi Kass-szálló, kávéház és étterem Szegeden Hungária-szálló, kávéház és étterem néven teljesen új vezetés mellett május 17-én megnyitották. A Hungária-szállóban 40 egészen modern, egészséges fekvésű, légfűtéses, hideg- és melegvízszolgáltatással ellátott szoba áll a vendégek rendelkezésére. Éttermeiben minden igényt kielégítő választékos étkezésben lehet részük a vendégeknek. A menürendszert is bevezették. Külön meglepetés a városban megforduló idegenek számára is a Hungária halászeszárdája, mely teljesen újszerű kiképzésével, magyaros bútorzatával, hangulatos tisztai, halászlátifreskóival és eredeti szegediességgel a legkitűnőbb hangulatot kelti.

Vajkivitelhez akarják kötni a kávé és tejimportot. Mindjobban fokozódik újabban az a tendencia, hogy a külföldről importált cikkek behozatalát nemcsak határozott mennyiségi keretek közé szorítják és behozatali engedélyhez kötik, hanem egyenesen junktimba hozzák egyes belföldi cikkek kivitelével. Legújában a kávé és tea importját akarják magyar mezőgazdasági cikkek kiviteléhez kötni. Már oly hírek is elterjedtek, hogy a görög mazsolaimport mintájára e cikkek behozatalát is ló exportjával akarják egybekötni, értesülésünk szerint azonban ez a terv komolyan nem merült fel. Ellenben tény az, hogy a földművelésügyi minisztérium azt a javaslatot

SPRINGUT HENRIK tojásnagykereskedő
Budapest, VI. Vasvári Pál u. 11. Tel.: 21-7-54. Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő állandó szállója

Politzer poloskát írt, takarít jótállással. Sváb- és ruszní-írás részlete
IV. Vámház körút 14. sz. — Telefon: 89-7-94.

Kantos testvérek Rt.
festő, mázólo és tapetázó iparüzem
Budapest, VI. Horn Ede u. 5. Tel.: 19-4-51 18-5-23
Kávéházak, szállodák, éttermek festő, mázólo és falkárpit munkálatait művészi kivitelben végezzük.

Szardellagyűrű 1/8-os (10 halas doboz)
dobozonként P — 86

Szardellagyűrű 1/5-ös
dobozonként P 1.32
Legprimább minőség, közepes másodrendű vartmányokat nem importálunk.

BUDAPESTI KÁVÉSOK ÁRUFORGALMI Rt-nál
Budapest, VIII. József krt. 38. Telefon: 392-77.

Málnaszörpöt

a nyári szezon alatt kizárólag garantált tiszta, utóprémmentes, 65%-os áruból vásároljon, elsőrangú minőségben 5—10 kgos tételekben kimerve, kg-ként P 1.65
Nagyobb vételnél külön árengedmény.
Figyelmeztetjük üzletfeleinket, hogy nagyon sok meggyelével kevert és burgonyasziruppal manipulált málnaszörp kerül a napi áron alul forgalomba.
Garantált, elsőrangú, szavatolt minőségben kapható a

BUDAPESTI KÁVÉSOK ÁRUFORGALMI Rt-nál
Budapest, VIII. József krt. 38. Telefon: 392-77.

Siófoki német gyermeküdülő

A villa fényördő közepén, öt percre a strandtól van. A nyaralás ára havonként 80—100 pengő.
Orvosi felügyelet! Szakavatott tanerők! Bőséges és kiváló ellátás! Játék — sport — tenisz!
Bővebb felvilágosítás: Tante Renée, Bpest, VIII, Rökk Szilárd uca 29, szám. II. emelet, 2. ajtó.

NŐSNER pezsgő

Nősner, V. Hollán u. 2. Rendelések: Tel. 19-4-89

terjesztette a kereskedelmi és pénzügyi kormány elé, hogy a kávé és tea behozatalát megfelelő mennyiségű magyar vaj kiviteléhez kösse. Az érdekeltek minden ilyen terv ellen a legélesebben tiltakoznak, mert hiszen a kávé és tea nem luxusáru, hanem közszükségleti cikk és az eddig is rendkívül körülményes behozatali lehetőség további megnehezítése semmiképpen sem indokolt. A rendszer könnyen odavezetne, hogy a szakértők helyett egyes favorizált cégek jutnának őket meg nem illető előnyhöz.

Dicsőhimmuszok a kávéról. La Fontaine híres francia író: „Most már 70 éve iszom naponta kávé és azt hiszem, hogy a következő 20 évben sem fog megölni. Ha a kávé — miként mondják — mérge, úgy továbbra is vidáman fogom megmérgezni magamat, mert látom, hogy ez a mérgezés az egészségemnek jól használ. — Pope angol költő: „A kávé a politikusoknak bölcsességet ad és lehetővé teszi, hogy félig csukott szemekkel minden kerestüzlássanak.” — Kant, a nagy német filozófus élete végéig lelkes barátja volt a kávénak: „Nemsokára egy jobb világba költözöm — mondta egy ízben, amikor soká kellett a kávéjára várnia — és ott sajnos, nem ihatom majd kávé. Viszont nem is kell majd várnom reá.”

18 új különvonat szervezése. Svájc, Olaszország és Anglia területéről ennek az évnél során 18 vonat Budapestre való irányítását szervezik meg. Svájból öt vonatot akarnak Budapestre küldeni, Olaszországból hetet és Angliából hatot.

Lesz egy-egy olasz és francia vadászvonat is s ezeken csak magyarországi vadászati céljából érkeznek fognak ülni.

A cserevonatok arányát jellemzi az, hogy a XI-ik ittjárt olasz cserevonat után csak az ötödik magyar cserevonat nődült hűsvétkor Itáliába, hogy Velence, Firenze, Róma és Nápoly nevezetességeit megmutassák. Stresa—Velence—Budapest útiránnyal Párisból francia vonatot is szerveztek hűsvétra. Ezen kívül július 16-án és szeptember 4-én indulnak onnan újabb különvonatok Budapestre.

Valamennyi utazást az IBUSZ és a Pesti Hirlap utazási irodája bonyolítja le magyar részről.

Törpekongresszus Budapesten. Német, francia, angol és olasz lapokban egyformán olvassuk, hogy Budapesten nagy törpekongresszus lesz. Ez a hír bejárta csaknem az egész világsajtót. Afrikából és Amerikából is kaptunk már olyan lapot, amely hír vagy feltünőbb cikk formájában közli az értesülést. Egy „prominens magyar törpe, Gont úr” mondotta el, hogy legalább tízezer törpe él a földön és ezek kongresszust fognak tartani. Magyar lap még csak abban az alakban közölte az összejövetel híreit, hogy „ha legközelebb összehívjuk a törpeket Budapestre, akkor megismerik követeléseinket.” De külföldre már olyan határozott formában jutott el a hír, hogy a kongresszust minden esetre megtartják Budapesten. Illetékes idegenforgalmi körökben eddig nem tudnak arról, hogy intézkedések történtek volna a kongresszus közeli megtartása dolgában.

Szabályozzák a kifőzdék üzletkörüét. Az ipartörvény végrehajtására kiadott 78.000—

Gép- és gépnélküli **öndolálás**
8 pengő. Minden elrontott hajfestést rendbehoz.
3 pengőért szőkítés.

Grósz fodrász Károly-körút 1. sz.

1923. K. M. számú körendeletnek 130. §-a pontosan körülírja a kifőző üzletkörüét, amelyet azonban azok már régen nem respektáltak, mert vendéglőszerűen gyakorolják a kifőzőipart s emiatt volt is a vendéglősök részéről sok panas és feljelentés ellenük. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a napokban tartott ülésén a kisipari osztálya javaslatára elhatározta, hogy a kereskedelemiügyi minisztert felkéri, hogy a fentebb említett szakaszban a kifőzdeiparra vonatkozó részét olyképpen módosítsa, hogy a kifőzdekben a menükön kívül kétféle leves, kétféle sült, kétféle tészta és a belsőségből (Innerei) készült ötféle étel, úgymint tüdő, vese, velő, máj, pacaal is kiszolgáltatható, illetve ennyiféle ételnemű az étlapon feltüntethető.

A könyvnapok szenzációja: ARON ÖT KÖNYVE és az ezt kiegészítő SZEGÉNY ELADÓ LEANYOK, Róza Ignác 6 kötetes érdekfeszítő regénye 30.— pengős bolti ár helyett 6.— PENGŐ a szerzőnél, VI, Szív u. 3. Telefon: 15-8-04 és minden könyvkereskedésben.

A korsmárosiparnak és kifőzőiparnak egyidejű üzése. Az I. fokú iparhatóság által korsmáros és kifőzősi iparra kiadott iparigazolványt, mint tévesen és szabálytalanul kiadottat haladéktalanul vissza kell vonni és a fél választásához képest részére vagy a korsmárosiparra iparengedélyt vagy pedig a kifőzősi iparra iparigazolványt kell, illetőleg lehet kiadni. Szabálytalan volt a visszavonni rendelt iparigazolvány kiszolgáltatása, mert egyrészt a korsmárosiparra csak iparengedély adható ki, másrészt a korsmáros- és a kifőzősi iparnak együttes gyakorlása a vendéglősipar üzletkörüét teljesen kimeríti és így a két iparra szóló iparüzési jogosítványnak és az iparok gyakorlásának egyesítése az 1922:XII. te. ama határozmányának a kijátaszása volna, amely szerint a vendéglősipar képesítéshez kötött ipar, amelynek gyakorlására csak az kaphat iparengedélyt, aki a képesítést saját személyében igazolja. (90.818—1924. K. M. 1.)

Szíves tudomására adom összes kávévívőimnek és barátainknak, hogy súlyos betegségem folytán dolgozni nem tudok és így kénytelen vagyok a Zwack likörgyár képviseletéről lemondani. Amidőn évtizedes támogatóskúrt köszönetet mondok, kérem Önöket, hogy utódomot, László Géza urat szívesen fogadják, mert ő époly lelkiismeretesen fogja Önöket Zwack cég részéről kiszolgálni, mint én. Basch Lajos.

Kartársaink szíves figyelmébe! Harsányi konyhaiipari gépek szállítója irodáját V. Ujpesti rakpart 9/d szám alá helyezte. Telefon 93-6-26.

26 db falvédő lambeire 80 cm. magas kaukázusi diófából és 25 db ovális tükör 50x68 cm. olesón eladó. Cím a lap kiadóhivatalában.

A küszöbön álló fagyaltészőn alkalmából több üzem új, tökéletesebb felszereléssel látta el magát. A Vigszínház kávéház és az Ilkovicz étterem elektromos fagyaltkonzervátorokat, Wagner és Hangli sörözők elektromos hűtőszekrényeket állítottak be. Valamennyi a hírneves Hemefeld Jégszekrénygyár Rt. kiváló gyártmánya.

Kartyatisztítást legelőnyösebben végezhetnek kartársaink úv. Brunner Lipótné kartyatisztító vállalatánál (VII. Dohány u. 80. I. em. Telefonhívó: 44-4-19), melyet legmelegebben ajánlunk, mivel meggyőződünk arról, hogy legszűben és legoleosóbban végzi a kartyatisztítást.

Nyolevan százalékkal olesóbb a tükör, ha régi vak tükrét Wágner-nél (Szövetség u. 6.) újraborítja. Speciális esziszolással, rendkívüli nívós munkájával egy új tükrrel minden tekintetben egyenrangú produktumot nyújt. Tegyen próbát! Egyébként minden nagyságban, méret után eredeti cseh tükrök kávéházak részére különleges kalkulációval kaphatók. A kartársak figyelmét felhívjuk erre a régi nagyon szolid cégre.

Döry-pusztai csemegesajt
a legrégebben bevezetett márka.

A legkiválóbb sörkülönlegesség
Porter sör
a Polgári Serfőzde gyártmánya

„Hattyú” Gőzmosó- és fehérneműkölcsönző vállalat (Bp., VII., Klauzál u. 8.) a legmodernebbül újonnan berendezett üzemével, mindenben a legkedvezőbb feltételek mellett áll kartársaink rendelkezésére.

Kávékeverékeinek összeállításánál használjon

Wurmsstichig Menado-kávé,

mert az keverékét aromássá és zamatosá teszi. Holland-indiai összetevéseinktől beérkező elhajózásokból az elküvetkező hónapokban igen előnyös áron módunkban lesz valódi, féreg rágott, érett Menado kávéminőségeket szállítani

BUDAPESTI KÁVÉSOK ÁRUFORGALMI Rt.
Budapest, VIII., József krt. 38. Telefon: 392-77.

FIGYELJUNK! PIATNIK NÁNDOR

ÉS FIAI BUDAPEST magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára. Ovakodjunk az utánzásoktól!

Magyar Játékkártyagyár R-T. PIATNIK NÁNDOR és FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller ucca 17
Telefon: J. 31-0-63, J. 45-3-71.
Alapított 1824

Az eredeti **SIDOL** fém-, ablak- és márványtisztításra a legalkalmasabb!
A „SIDOL” vegytermékek gyára R-T.
Telefon: 96-6-86 és 96-8-27.

